

DETERMINATION OF THE EXPENDITURE LEAKS OUT OF THE DISTRICT OF RECEP TAYYİP ERDOĞAN UNIVERSITY, FINDIKLI SCHOOL OF APPLIED SCIENCES STUDENTS AND THE ECONOMIC CONSEQUENCES**

Yazarlar / Authors: Asst. Prof. Dr. / *Yrd. Doç. Dr.* Önder DİLEK¹

: Ress. Asst. / *Arş. Gör.* M. Uğur MİRASEDOĞLU²

Ress. Asst. / *Arş. Gör.* Kezban AYRAN CİHAN³

Ress. Asst. / *Arş. Gör.* Akif Ziya BAYRAK⁴

Abstract

Universities are important sources of income for the cities which they are established. Student expenses are main income for most economic agents and this income expand to entire city by multiplier mechanism. But it is an important question how much of the student expenses are done in the city which they study. By the expenses of the students which are done out of the city, the expenses will leak out of the city economy and the contribution of students to the city will be reduced.

In this paper it is studied that how much of the expenses whic are done by the students study in Fındıklı/Rize leak out of the city economy. By the help of this it is aimed that to calculate the annual losses of the city economy. At the same time to define the expenditure items which are the reasons of the leaks. By this the policy makers of the city will be able to make required investments to avoid the leaks.

Key Words: Income and expenditure analysis, Student expenditures, Urban economics

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ FINDIKLI UYGULAMALI BİLİMLER YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN İLÇE DIŞI HARCAMA SIZINTILARININ TESPİTİ VE İKTİSADİ SONUÇLARI

Özet

Üniversiteler kurulmuş oldukları kentler için önemli gelir kaynaklarıdır. Öğrenci harcamaları kentteki pek çok ekonomik aktörün ana gelir kaynağını oluşturmaktadır ve bu gelir çarpan etkisiyle artarak tüm kente yayılmaktadır. Ancak üniversite öğrencilerinin harcamalarının ne kadarlık bölümünü öğrenim gördükleri kentte gerçekleştirdikleri önemli bir soru işaretidir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri kent dışında harcama gerçekleştirmeleri sonucunda bu

*Bu çalışma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri kapsamında SBA SBA-2016-677 numaralı proje ile desteklenmiştir.

** Bu çalışma 18-22 Mayıs 2017 tarihleri arasında Sarajevo-BOSNIA'da yapılan ICPESS 2017 (International Congress On Political, Economic And Social Studies) kongresinde özet bildiri olarak sunulmuştur.

¹Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fındıklı Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulu, Bankacılık ve Finans Bölümü, onder.dilek@erdogan.edu.tr

²Namık Kemal Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, ugunmirasedoglu@gmail.com

³Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fındıklı Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulu, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, kezbanayran_18@hotmail.com

⁴Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fındıklı Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulu, Bankacılık ve Finans Bölümü, akifziyabayrak@gmail.com

harcamalar kent ekonomisi dışına sızacaktır ve öğrencilerin kente katkıları azalacaktır. Çalışmamızda Rize ili Fındıklı ilçesinde öğrenim gören öğrencilerin harcamalarının ne kadarlık bölümünün ilçe dışına sızdığı araştırılmıştır. Böylelikle ilçe ekonomisinin yıllık kaybının belirlenmesi hedeflenmiştir. Aynı zamanda ilçe dışına sızan harcama kalemlerinin ağırlıkları belirlenerek ilçede politika yapıcılara bu kayıpların önlenmesi için yatırım önerileri geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversiteler ve Sanayi, Bölgesel Kalkınma, Avrupa Birliği, Türkiye, Trakya Bölgesi

---

1. Giriş

Varoluşundan bu yana insanoğlunun farklı ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu ihtiyaçları gidermeye yönelik mevcut mal ve hizmet miktarı ise ihtiyaçlara nispeten yetersizdir. Bu nedenle sınırlı kaynaklar kullanılarak insanoğlunun sınırsız ihtiyaçlarının karşılanabilmesi refahın sağlanabilmesi için önemlidir. Bu sebeple de iktisatta tüketim ve tüketimle ilgili araştırmalar önemli hale gelmektedir. İnsanoğlu tüketim kararlarında en yüksek toplam faydayı sağlayacak mal ve hizmet bileşenlerini tercih etmektedir. Ancak bu tercihlerinde gelir seviyesi önemli bir kısıttır. Bu nedenle tüketiciler ilk önce en çok ihtiyacı olan mal ve hizmet bileşenlerini tüketmeyi seçerken, en az ihtiyacı olan mal ve hizmet bileşenlerinin tüketimini en son bırakırlar. Tüketicinin gelir kısıtı bir yandan gereksinimlerinin önceliğini belirlerken, diğer yanda kısıtlı gelirin harcama grupları arasında ne şekilde dağıtılacağını da belirlemektedir (Tari ve Pehlivanoglu; 2007:192-193).

Pek çok açıdan üniversitelerin buldukları çevreye sağladıkları katkılar vardır. Üniversiteli şehirler çevrelerine göre daha merkezi bir konumda bulunurlar. Üniversitelerce sağlanan bu katkılar sayesinde üniversiteli şehirler yalnızca kültürel ve bilimsel anlamda etkilenmezler, aynı zamanda üniversitelerin ekonomik getirilerinden de yararlanmaktadır. Kuruldukları yörede gereksinim duyulan nitelikli iş gücünün yetiştirilmesinde, bilginin üretilmesinde ve yayılmasında önemli bir aktör olan üniversiteler aynı zamanda toplumsal hizmette de önemli bir unsurdur. Son yıllarda büyük şehirlerde merkezileşmektense küçük şehirlere de üniversite kurulmasının farklı nedenleri bulunmaktadır. Bu amaçlardan biri küçük şehirlere bilimsel bilgi ve hizmet sağlamaktır. Ancak en önemli amaç ise bu şehirlere ekonomik destek sağlamaktır. Üniversiteler desteklenerek küçük şehirlerin gelişmesinin hızlandırılabilceği düşünülmektedir (Tösten, Anık ve Kayan; 2016:42). Üniversite binalarının, öğrenci yurtlarının ve üniversitelere yönelik bir kısım hizmetlerin temin edilmesinde şehir yöneticileri tarafından kolaylık sağlanmasının temel nedeni bu katkılardır (Berdahl vd.; 2011:4).

Kuruldukları bölgelerin gelişmesinde ve büyümesinde, bu bölgelerde istihdam sağlanmasında ve yerel ekonominin kalkınmasında üniversiteler önemli aktörlerdir. Kuruldukları bölgelerde yalnızca sosyal ve kültürel açılardan katkı sağlamayan üniversiteler aynı zamanda bölge ekonomisine de önemli katkı sağlamaktadır. Özellikle de sürekli olarak dışarıya göç veren az gelişmiş bölgelerde, temel gelir kaynağının tarım sektörü olduğu bölgelerde ve sermayesi yetersiz bölgelerde kurulan üniversiteler, bu bölgelerin kalkınmasına büyük katkı sağlamaktadır (Gündüz; 2006:154-155).

Üniversitelerin kurulması, ilgili bölgelerde nüfus artışı, ekonomik hareketlilik artışı, barınma ve alt yapı hizmetleri artışı sağlamaktadır. Üniversite bünyesinde görev yapan akademik ve idari personel de yaptıkları harcamalarla bölge ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır. İstihdam edilen üniversite personeli genellikle kuruldukları bölge halkından oluşmaktadır. Bu sayede üniversiteler kuruldukları bölgelerde işsizliğin

azalmasına da katkı sağlamaktadırlar (Gültekin, Çelik ve Nas; 2008:265). Aktif olarak hizmet veren üniversiteler kuruldukları bölgelerde gelir artışına, işsizlik oranının azalmasına, ulaşım, sağlık, güvenlik ve benzeri hizmetlerin iyileşmesine, eğitime katılma oranının artmasına ve göç verme hızının düşmesine neden olmaktadır. Bu da kuruldukları bölgelerde kültürel, sosyal ve ekonomik pek çok katkı sağladıklarını göstermektedir (Akçakanat, Çarıkçı ve Dulupçu; 2010: 167).

Üniversitelerin kent ve bölge ekonomilerine katkıları üzerine uluslararası literatürde de pek çok çalışma bulunmaktadır. Üniversitelerin buldukları kentlerde ve bölgelerde kişi başına düşen gelir üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi bulunmaktadır. Kurulu oldukları bölgelerde istihdam artışı sağlamlarınedeniyle gelişmekte olan ülkelerin kırsal bölgelerine üniversiteler kurulması, ülke ekonomisine daha fazla fayda sağlayabilir (Phelps, 1998:157).

Çalışmamızda öncelikle Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Fındıklı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu öğrencilerinin aylık harcamaları analiz edilmiş olup sonrasında bu harcamaların ne kadarının Fındıklı ilçe ekonomisi içerisinde gerçekleştiği, ne kadarının ise çeşitli yollarla Fındıklı ilçe ekonomisi dışına çıktığı analiz edilmiştir. Üniversitelerin kent ekonomilerine en büyük katkı kalemlerinden biri öğrenci harcamaları yoluyla sağladıkları gelirdir. Bu gelir klasik çarpan teorisi ile genişletildiğinde ilçeye katkısı çok daha büyük olmaktadır. Ancak imkanları eksik olan kentlerde bu gelirin tamamı kent ekonomisi içerisinde kalmamakta, bir bölümü kent ekonomisi dışına çıkarak kent gelirlerinde azalışa neden olmaktadır. Özellikle küçük kentlerde aradığını bulamayan öğrenciler giyim, elektronik, kitap ve benzeri harcamalarını yakındaki büyük kentlerde yapmakta ya da internet üzerinden gerçekleştirmektedirler. Öğrenci gelirlerinin gıda ve barınma dışında kalan büyük bölümünün kent ekonomisi dışında harcanması nedeniyle üniversiteler kuruldukları kentlere yeterli gelir aktarımı sağlayamamakta ve kent ekonomilerinin gelişimi istenilen ölçüde gerçekleşmemektedir. Bu nedenle çalışmamızda Fındıklı İlçesinde öğrenci harcamalarının ilçe ekonomisi dışına ayrılan bölümünün temel nedenleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Böylelikle ilçede politika yapıcılara ve ekonomik aktörlere tavsiye niteliğinde bir sonuç elde edilmesi hedeflenmiştir.

2. Literatür Taraması

Öğrenci harcamalarının veya yükseköğretim kurumlarının buldukları yerlere katkılarının incelendiği birçok çalışma gelir-harcama analizi ve harcamaların il/ilçe ekonomisine katkısını ele almaktadır. Bu çalışma ise öğrencilerin harcama analizleri ve özellikle harcamalarının ilçe dışına kayan yani sızıntıları oluşturan kısmının analizi üzerine kurulmuştur.

Turizm sektörünün ekonomik etkilerinin ölçüm yolları üzerine Unur, (2004) hazırlanan çalışmada turizmin birincil ve ikincil ekonomik etkilerin ölçüm metotları ele alınmıştır. İkincil (doğrudan + uyarılmış) ekonomik etkileri belirleme yöntemi olarak çarpan mekanizması açıklanmış ve turizm gelirlerinin ekonomide oluşturacağı etki sızıntıların oransal büyüklüğü ile ilişkilendirilerek ifade edilmiştir.

Bandırma İİBF öğrencilerinin Bandırma ekonomisine katkılarını araştıran Aydın vd. (2015), çoğu erkek öğrencilerin kiralık evlerde kız öğrencilerin ise yurtlarda barındığı, toplam harcamaların yarıdan fazlasının barınma ve beslenmeye ait olduğu ve öğrencilerin ciddi bir ekonomik katkı sağlayacak ölçüde iş yaşamında yer almadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca erkek öğrencilerin bayan öğrencilerden daha fazla gelire sahip oldukları ancak hem erkek hem de bayan öğrencilerin tasarruf eğilimlerinin

oldukça düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum öğrencilerin gelirlerinin büyük bir kısmını tüketime ayırdıklarını ve tasarruf ile cinsiyet arasında bir ilişki bulunmadığını göstermektedir.

Öztürk, Torun ve Özkök (2011), üniversitelerin sosyal ve ekonomik gelişmeye katkılarını ayrıntılı bir biçimde inceleyerek sızıntıları da dikkate alan çarpan modelinin üniversitelerin ekonomik katkılarını belirlemede kullanılabileceğini ve Anadolu'da fiziki, ekonomik, sosyal altyapıları yetersiz olan kentlerde açılan üniversitelerin, illerin sosyo-ekonomik gelişmelerine katkılarının daha az olduğunu ifade etmişlerdir.

Üniversitelerin sağladıkları katkıları dolaylı, dolaysız ve uyarılmış katkılar olarak üçe ayırarak inceleyen Çayın ve Özer (2015), Muş Alparslan Üniversitesi öğrencilerine uyguladıkları anketlerle üniversitelerin il ekonomilerine katkılarını ve öğrencilerin tüketim yapılarını araştırmışlardır. Öğrencilerin otonom tüketim harcamalarının 93,3 TL, marjinal tüketim eğiliminin 0,82 ve ortalama tüketim eğilimlerinin 0,97 olduğunu ayrıca otonom tüketim harcamaları ve marjinal tüketim eğilimlerinin cinsiyetlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık içermediği sonucuna ulaşmışlardır.

Sen, (2011), İzmir Ekonomi Üniversitesi'nin İzmir'e sağladığı ekonomik katkıların ele alındığı çalışmaya göre üniversite 2004 yılında 5 milyon TL ücret ödemesinde bulunmuştur. Ayrıca 14,6 milyon TL ürün ve hizmet satın alımı için yapmış olduğu harcamanın % 87'sini İzmir ilinde gerçekleştirmiştir. Öğrenci harcamalarını değerlendirebilmek için 200 öğrenciye uygulanan anketler sonucunda öğrenci başına aylık toplam harcamanın 877 TL olduğu ve bu rakamın % 92'sinin İzmir Büyükşehir Bölgesi'nde gerçekleştiği ifade edilmiştir. Ayrıca üniversite personelinin gelirini dikkate alarak hesaplanan çarpan değeri 3,18, hane halkının geliri dikkate alınarak hesaplanan çarpan değeri 3,08 olarak hesaplanmıştır.

Kafkas Üniversitesi öğrencilerinin Kars iline katkılarını araştıran Selçuk ve Başar (2012), bir öğrencinin yaklaşık olarak ayda ortalama 549 TL harcadığını ve 8 ayda toplam öğrenci harcamalarının yaklaşık 54,9 milyon TL olarak gerçekleştiğini ve bu rakamında çarpan etkisi ile 274,8 milyon TL ye ulaştığını ortaya koymuştur.

Acaroğlu vd. (2017), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sivrihisar Meslek Yüksekokulu'nda eğitim – öğretim gören 101 öğrenciye anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin aylık toplam yiyecek-içecek harcamalarının 583,10 TL, eğlence harcamalarının 412,70 TL ve kırtasiye harcamalarının ise 122,50 TL olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin büyük bir kısmı ilçede barınma maliyetlerinin uygun olmadığını düşünmektedir. Öğrencilerin ilçeden ve yerel esnaftan memnuniyetsizlik sebepleri olarak; ilçenin gelişmiş bir sanayiye sahip olmamasından dolayı öğrencilerinin bu bölgede istihdama dair bir beklentisinin olmaması, ayrıca staj ve uygulama gibi imkânların yetersiz olması ve barınma, ulaşım ve kültürel faaliyetlerin eksikliği gösterilmiştir.

Yayar, vd. (2017), Öğrencilerin tüketim harcamalarının sosyo-demografik özelliklerle ilişkisinin araştırıldığı çalışmada Amasya Üniversitesi'nde 800 öğrenciye uygulanan anketlerden 717 si ile analizler gerçekleştirilmiştir. Öğrenci harcamaları 14 gruba ayrılarak incelenen çalışmada gelir esnekliği Engel fonksiyonu yardımıyla hesaplanmıştır. Öğrencilerden gündüz eğitimi alanların gece eğitimi alanlardan 47,5 TL daha az harcama yaptıkları; şans oyunları, alkol-tütün, otel-restoran vespor harcamalarının gelir esnekliği 1'den büyük iken diğer harcama kalemlerinin gelir esneklikleri 1'den küçük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3. Yöntem

Çalışmanın anakütlesini Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Fındıklı Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunda eğitim gören 485 öğrenci oluşturmaktadır. Tablo 1’de anakütle kapsamındaki öğrencilerin bölümler itibariyle dağılımı verilmektedir. %5 önem düzeyinde, %5 hata payı ile bu anakütleyi temsil edecek minimum örnek büyüklüğü ve dolayısıyla uygulanacak anket sayısı yaklaşık 214 olarak tespit edilmiştir. Ancak, temsil gücünün yüksek olması ve bazı anketlerin tutarsız ve eksik cevaplanabileceği dikkate alınarak 400 anket uygulanmış, bunlardan eksik ve tutarsız olanlar çıkartıldığında geriye kalan 375 anket değerlendirmeye alınmıştır. Anketler Şubat 2017’de bire bir, yüz yüze yapılmıştır.

Table 1 / Tablo 1: Anakütle Kapsamındaki Öğrencilerin Bölümler İtibariyle Dağılımı

Bölüm	Öğrenci Sayısı	%	Uygulanan Anket	%
Bankacılık ve Finans	312	64	240	64
Uluslararası Ticaret ve Lojistik	163	36	135	36
Toplam	485	100	375	100

Elde edilen anket çıktılarından öncelikle öğrencilerin harcama kalemlerinin ne kadarını Fındıklı İlçesi içinde ne kadarını Fındıklı İlçesi dışında gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Böylece bu harcamalarının hangi kalemlerde ve ne kadar olduğu tespit edilmiştir. Sonrasında ilçe dışı harcama tercihlerinin sebeplerini belirleyebilmek amacıyla öğrencilerinin demografik ve ekonomik özellikleriyle ilçe dışı harcamaları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırmanın amaçları doğrultusunda öğrencilerin ilçe dışı harcamaları ve harcamalara etki eden değişkenler bağımlı ve bağımsız iki değişken olarak incelenmiştir. İki değişkenin birbirinden bağımsız olup olmadığı Ki-Kare İlişki Ölçüleri ile tespit edilmiştir. Öğrencilerin demografik ve ekonomik özellikleri ile gelir-harcama kalemleri arasındaki anlamlılık ilişkisinin varlığına dair hipotezler ise şöyledir;

H₀: Cinsiyet ile ilçe dışı harcamalar (sızıntılar) arasında bir ilişki yoktur.

H₀: Yaş ile ilçe dışı harcamalar (sızıntılar) arasında bir ilişki yoktur.

H₀: Sınıf ile ilçe dışı harcamalar (sızıntılar) arasında bir ilişki yoktur.

H₀: Barınılan yer ile ilçe dışı harcamalar (sızıntılar) arasında bir ilişki yoktur.

H₀: Öğrenci geliri ile ilçe dışı harcamalar (sızıntılar) arasında bir ilişki yoktur.

H₀: Ailenin geliri ile ilçe dışı harcamalar (sızıntılar) arasında bir ilişki yoktur.

H_0 : Kredi kartı sahipliği ile ilçe dışı harcamalar (sızıntılar) arasında bir ilişki yoktur.

H_0 : Burs alma durumu ile ilçe dışı harcamalar (sızıntılar) arasında bir ilişki yoktur.

H_0 : Maaş alma durumu ile ilçe dışı harcamalar (sızıntılar) arasında bir ilişki yoktur.

4. Bulgular

Araştırma kapsamında 400 öğrenciye uygulanan anket formunun incelenmesi sonucunda 25 öğrencinin anket formları eksik bilgi içerdiğinden analizde kullanılmamış geriye kalan 375 öğrenciden elde edilen verilerin istatistiksel analizi sonucunda ortaya çıkan bulgulara bu bölümde yer verilmiştir.

4.1. Öğrencilerin Demografik ve Ekonomik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Ankete katılan öğrencilerin demografik ve ekonomik özelliklerine ilişkin bulguların değişken, frekans ve yüzdeleri Tablo 2 ve Tablo 3’de ayrı ayrı verilmiştir.

Table 2 / Tablo 2: Demografik Özellikler

Değişken (n:375)		Frekans	%
Cinsiyet	Bay	152	40,5
	Bayan	223	59,5
Yaş	18-20	191	50,9
	21-23	166	44,3
	24-26	18	4,8
Bölüm	Bank. ve Finans	240	64
	Ulus.Tic. ve Loj.	135	36
Sınıf	1	107	28,5
	2	123	32,8
	3	74	19,7
	4	71	18,9
Barınılan Yer	Devlet Yurdu	299	79,7
	Arkadaşlar İle Ev	61	16,3
	Aile Yanında	15	4

Tablo 2’de görüldüğü üzere ankete katılan 375 öğrencinin; %40,5’i bay, %59,5’i ise bayandır. %64’ü Bankacılık ve Finans,%36’sı Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümünde eğitim görmektedir. %28,5’i birinci,%32,8’i ikinci, %19,7’si üçüncü ve %18,9’u ise dördüncü sınıf öğrencisidir. %79,7’si devlet yurdunda, %16,3’ü arkadaşları ile evde ve %4’ü ailesiyle birlikte kalmaktadır. Öğrencilerin büyük bir kısmının devlet yurdunda ikamet ettiği görülmektedir.

Tablo 2’deki veriler ışığında ankete katılan öğrencilerin; % 26,7’si 500 TL’nin altında,%65,1’i 500-999TL arasında ve %8,3’ü ise 1000 TL ve üzeri gelire sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin aile gelir düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde, % 22,4’ünün aylık gelirlerinin 1500 TL ve altında olduğu, %50,4’ünün 1500 TL ile 3000 TL arasında aylık gelire sahip olduğu, %27,2’sinin ise aylık gelirinin 3000 TL ve üzerinde olduğu görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin; % 73,1’inin öğrenim bursu, % 49,6’sının öğrenim kredisi almadığı, % 26,9’unun öğrenim bursu, % 50,4’ünün öğrenim kredisi aldığı görülmektedir. Son olarak öğrencilerin kredi kartına

sahipliği ile ilgili veriler incelendiğinde % 50,7'sinin kredi kartına sahip olduğu, % 49,3'ü sahip olmadığı görülmektedir. Ankete katılan 375 öğrencinin; % 20'si 500 TL'nin altında, % 61,9'u 500-999 TL arasında, %15,2'si 1000-1499 TL arasında ve %2,9'u 1500 TL ve üzerinde harcama yaptığı görülmektedir. İlçe dışı (sızıntılar) harcamalar incelendiğinde ise sadece %19,2'sinin tüm harcamalarını ilçede yaptıkları buna karşın %81'inin ilçe dışında harcama yaptıkları görülmektedir. İlçe dışında gerçekleştirilen bu harcamaların yaklaşık %50'si 300 TL'nin altında iken, %33'ü 300 TL'nin üzerindedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sadece %19,2' si yani 72 öğrenci ilçe dışında hiç harcama yapmamaktadır.

Table 3 / Tablo 3: Öğrencilerin Gelir Kalemleri İle Harcamaları

Değişken (n:375)		Frekans	%
Öğrenci Geliri	500 TL ve altı	100	26,7
	500–999 TL arası	244	65,1
	1.000 TL ve üzeri	31	8,3
Aile Geliri	1.500 TL ve altı	84	22,4
	1.500-2.999 TL	189	50,4
	3.000 TL ve üzeri	102	27,2
Öğrenim	Almıyorum	275	73,1
Burs	Alıyorum	100	26,9
Öğrenim Kredisi	Almıyorum	186	49,6
	Alıyorum	189	50,4
Kredi Kartı	Hayır	190	50,7
	Evet	185	49,3
Öğrenci Harcaması	500 TL ve altı	75	20
	500 – 999 TL arası	232	61,9
	1000 - 1.499 TL	57	15,2
	1.500 TL ve üzeri	11	2,9
İlçe Harcama Dışı	0 TL	72	19,2
	150 TL ve altı	86	22,9
	150 - 299 TL arası	95	25,3
	300 - 449 TL arası	64	17,1
	450 TL ve üzeri	58	15,5

4.2.Öğrencilerin İlçe Dışı Harcamalarına ve Harcama Kalemlerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin harcama yaptıkları yerler; Fındıklı içi, Diğer il-ilçe, internet alışverişi ve yurt dışı olmak üzere 4 grup halinde ele alınmıştır. Anket uygulaması sonucu elde edilen verilerden yurt dışı harcamalarının olmadığı tespit edilmiştir. Diğer il-ilçe harcamaları ile internet harcamaları toplanarak ilçe dışı toplam harcamalar elde edilmiştir. Diğer il-ilçe ve internet harcama oranları ve ayrıntılı ilçe dışı harcama kalemlerine ilişkin bulgular Tablo 4, Tablo 5 ve Tablo 6'da verilmiştir. Tablo 4' te öğrencilerin belirlenen dokuz harcama kalemlerinde aylık ortalama sızıntı miktarına, sızıntının toplam harcama içindeki oranına ve yıllık sızıntı miktarına; Tablo 5'te öğrencilerin toplam ilçe dışı harcamayı oluşturan; internet harcama ve diğer il-ilçe harcama miktarlarına; Tablo 6'da toplam harcama sızıntısını oluşturan harcama kalemlerinin ayrıntılı alt kalemlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4'te görüldüğü üzere bir öğrencinin aylık ortalama ilçe dışı harcaması 241,5 TL olarak tespit edilmiştir. Toplamda 480 öğrencinin yaklaşık 8,5 ay ilçede kaldığı düşünüldüğünde toplam ilçe dışı harcamaların 985.320 TL olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre ilçe dışında yapılan harcamalar, harcama kalemlerine göre incelendiğinde en fazla payın %48 ile giyim ayakkabı harcamasına ait olduğu (yıllık 470.016 TL) görülmektedir. İkinci sırada %17 ile gıda harcamaları (yıllık 170.952 TL) ve son sırada ise %0,4 ile şans oyunları harcaması (yıllık 4.080 TL) gelmektedir.

Table 4 / Tablo 4: İlçe Dışı Harcamaların (Sızıntılar) Harcama Kalemlerine Göre Dağılımı

İlçe Dışı Harcama (Sızıntı) Kalemleri	Harcama Sızıntısı (Aylık, TL)	Harcama Kalemlerini Oranları (%)	Yıllık Toplam Harcama Sızıntısı (TL)
Giyim - Ayakkabı H.	115,2	48	470.016
Toplam Gıda H.	41,9	17	170.952
Kültür Eğlence H.	21,9	9	89.352
Kişisel Bakım H.	16,6	7	67.728
Ulaşım Harcaması	14,1	6	57.528
İletişim Harcaması	12	5	48.960
Eğitim - Öğretim H.	11,4	4	46.512
Barınma Harcaması	7,1	3	28.968
Şans Oyunu H.	1	0,4	4.080
Toplam	241,5	100	985.320

İlçe dışında yapılan harcamaların diğer il-ilçe payı ile internet payları olarak dağılmış tablo 5'te verilmektedir.

Table 5 / Tablo 5: Toplam İlçe Dışı Harcamayı Oluşturan Harcama Kalemlerine İlişkin Bilgiler

HARCAMA KALEMLERİ	Diğer İlçe-Şehir Harcama Sızıntısı		İnternet Harcama Sızıntısı		Toplam Harcama Sızıntısı	
	TL	%	TL	%	TL	%
Giyim - Ayakkabı H.	91,2	79	24	21	115,2	100
Toplam Gıda H.	41,9	99	0,1	1	41,9	100
Kültür Eğlence H.	21,9	100	0	-	21,9	100
Kişisel Bakım H.	14,2	85	2,4	15	16,6	100
Ulaşım Harcaması	14,1	100	0	-	14,1	100
İletişim Harcaması	7,2	60	4,8	40	12	100
Eğitim - Öğretim H.	5,7	50	5,7	50	11,4	100
Barınma Harcaması	7,1	100	0	-	7,1	100
Şans Oyunu H.	0,68	68	0,32	32	1	100
Toplam	203,88	84	37,62	16	241,5	100

Tablo 5'e göre, toplam ilçe dışı harcamanın %84'ü diğer il-ilçe, %16'sı ise internette yapılmaktadır. Bu da öğrencinin ortalama aylık 241,5 TL toplam harcamasının 203,88 TL'sini diğer il-ilçede, 37,62 TL'sini internette harcadığını göstermektedir.

İlçe dışında yapılan giyim-ayakkabı harcamasının %79 gibi büyük bir kısmı diğer il ve ilçelerde, %21'i ise internette yapılmaktadır. Öğrenciler ilçe dışında internet üzerinden en fazla giyim-ayakkabı harcaması daha sonra eğitim-öğretim harcaması yapmaktadır. İlçe dışında gerçekleştirilen eğitim-öğretim harcamalarının %50'si internette %50'si ise diğer ilçe-şehirden yapılmaktadır. İnternette hiç harcama yapılmayan kalemler ise kültür-eğlence, ulaşım ve barınma harcamalarıdır.

Harcama kalemlerine göre ilçe dışı harcamanın; diğer il-ilçe de mi yoksa internette mi yapıldığını yorumladıktan sonra bu harcama kalemlerini oluşturan alt harcama kalemlere bakmak gerekmektedir. İlçe dışı harcamaların tespiti ve ilçe ekonomisine etkisini daha ayrıntılı yapabilmek ve sektörler düzeyine indirebilmek için

Tablo 6’te ilçe dışı harcama kalemlerini oluşturan alt harcama kalemlerinin aylık harcama miktarları gösterilmiştir. Bu tablo’daki değerler aylık toplam değerlerdir.

Table 6 / Tablo 6: Aylık İlçe Dışı Harcamaların Ayrıntılı Gösterimi

1. İlçe Dışı Gıda Harcamaları (TL)				2. İlçe Dışı Giyim – Ayakkabı Harcamaları		
Yiyecek İçecek	Sigara	Lokanta Fastfood	Alkol	Giyim Kıyafet	Takı Aksesuar	Ayakkabı
10.928	2.052	6.825	307	32.168	4.000	19.128
20.112				55.296		
3. İlçe Dışı Kişisel Bakım Harcamaları			4. İlçe Dışı Ulaşım Harcamaları			
Kuaför-Berber		Kozmetik-Bakım		Dolmuş, Taksi vb		
2.960		5.008		6.768		
7.968				6.768		
5. İlçe Dışı Barınma Harcamaları			6. İlçe Dışı İletişim ve Teknoloji Harcamaları			
Yurt Ücreti	Kira	Elektrik-Su-İnternet vb fatura		Telefon Faturası/ Kontör	Cihaz (Telefon, Tablet) Bilgisayar,	
1.647	1.077	684		4.510	1.250	
3.408				5.760		
7. İlçe Dışı Kültür – Eğlence Harcamaları			8. İlçe Dışı Eğitim – Öğretim Harcamaları			
Sinema-Tiyatro		Kafe-Bar		Ders Kitabı	Kırtasiye	Kurs-Dershane
4.724		5.788		4.361	1.073	38
10.512				5.472		

9. İlçe Dışı Şans Oyunu Harcamaları

Loto, piyango, iddia vb.

480

Tablo 6'ya göre öğrenciler, aylık 20.112 TL ilçe dışında gıda harcaması yapmaktadır. Bu harcamanın büyük kısmını yiyecek-içecek ile lokanta-fastfood oluşturmaktadır. 55.296 TL'lik giyim-ayakkabı harcamasının ise 32.168 TL'si giyim-kıyafet, 19.128 TL'si

ayakkabı harcaması oluşturmaktadır. Öğrencilerin 10.512 TL'lik ilçe dışı kültür-eğlence harcamalarının; 4.724 TL'si sinema-tiyatro, 5.788 TL'si ise kafe-bar harcaması oluşturmaktadır. İlçe ekonomisinden kayıp olarak yorumladığımız bu tablodan; esnafın, yerel yönetimin ve paydaşlarının bir yol haritası belirlemesi beklenmektedir. Sonuç olarak öğrenciler eksikliğini hissettiği harcama alanlarını çok rahat ilçe dışından karşılayabilmektedir. Örneğin sinemanın olmaması öğrencilerin %50'sini ilçe dışına yönlendirmektedir. %50'si ise bu ihtiyacını karşılayamamaktadır.

4.4. Demografik-Ekonomik Özellikler ve İlçe Dışı Harcamalar Arasındaki Ki-kare Analizine İlişkin Bulgular

Demografik özelliklerden;cinsiyet,yaş,bölüm, sınıf, barınılan yer ve öğrenci geliri ile toplam ilçe dışı harcamalar (sızıntılar) arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu ilişkileresırasıyla aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.İlk olarak öğrencilerin cinsiyetleri ile ilçe dışı harcamaları arasındaki ilişki Tablo 4.6'da gösterilmiştir.

Table 7 / Tablo 7: Cinsiyet ve İlçe Dışı Harcamalar (Sızıntılar) Arasındaki İlişkisi

			İlçe Dışı Harcamalar (Sızıntılar)					Toplam
			0 TL	150 TL ve altı	150-299 TL	300-449 TL	450 TL ve üzeri	
		$\chi^2=8,641$						
		sd = 4						
		P = 0,071						
Cinsiyet	Bay	Frekans	30	25	37	31	29	152
		Cinsiyet İç.%	19,7	16,4	24,3	20,4	19,1	100
		Sızıntı İç.%	41,7	29,1	38,9	48,4	50,0	40,5
		Toplam İç.%	8,0	6,7	9,9	8,3	7,7	40,5
	Bayan	Frekans	42	61	58	33	29	223
		Cinsiyet İç.%	18,8	27,4	26,0	14,8	13,0	100
		Sızıntı İç.%	58,3	70,9	61,1	51,6	50,0	59,5
		Toplam İç.%	11,2	16,3	15,5	8,8	7,7	59,5
Toplam	Frekans	72	86	95	64	58	375	
	Cinsiyet İç.%	19,2	22,9	25,3	17,1	15,5	100	
	Sızıntı İç.%	100	100	100	100	100	100	
	Toplam İç.%	19,2	22,9	25,3	17,1	15,5	100	

Tablo 7’de görüldüğü üzere; 150 TL ve altında olan ilçe dışı harcamaların %29’u erkek öğrenciler, yaklaşık %71’i ise kız öğrenciler tarafından yapılmaktadır. 150-299 TL arasında olan ilçe dışı harcamaların %39’u erkek öğrenciler, yaklaşık %61’i ise kız öğrenciler tarafından yapılmaktadır. 300-449 TL arasında olan ilçe dışı harcamaların %48’i erkek öğrenciler, yaklaşık %52’si ise kız öğrenciler tarafından yapılmaktadır. Kız öğrencilerin sızıntılarının her grupta erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin yaş seviyeleri ile ilçe dışı harcamalar arasındaki anlamlı ilişki Tablo 8’de verilmiştir. Buna göre 18-20 yaş arasındaki öğrencilerin %19’u, 21-23 yaş arasındaki öğrencilerin yaklaşık %16’sı ve 24-26 yaş arasındaki öğrencilerin ise %50’sinin ilçe dışı harcama yapmadıkları belirlenmiştir. 150 TL ve altı harcama yapan öğrencilerin %28 gibi büyük kısmı 21-23 yaş arasındadır.

Table 8 / Tablo 8: Yaş ve İlçe Dışı Harcamalar (Sızıntılar) Arasındaki İlişkisi

		İlçe Dışı Harcamalar (Sızıntılar)					Toplam	
		0 TL	150 TL ve altı	150-299 TL	300-449 TL	450 TL ve üzeri		
$\chi^2=19,076$								
sd = 8								
P = 0,014								
Yaş	18-20	Frekans	37	38	44	36	36	191
		Yaş İç.%	19,4	19,9	23,0	18,8	18,8	100
		Sızıntı İç.%	51,4	44,2	46,3	56,3	62,1	50,9
		Toplam İç.%	9,9	10,1	11,7	9,6	9,6	50,9
	21-23	Frekans	26	46	48	26	20	166
		Yaş İç.%	15,7	27,7	28,9	15,7	12,0	100
		Sızıntı İç.%	36,1	53,5	50,5	40,6	34,5	44,3
		Toplam İç.%	6,9	12,3	12,8	6,9	5,3	44,3
	24-26	Frekans	9	2	3	2	2	18
		Yaş İç.%	50,0	11,1	16,7	11,1	11,1	100
		Sızıntı İç.%	12,5	2,3	3,2	3,1	3,4	4,8
		Toplam İç.%	2,4	0,5	0,8	0,5	0,5	4,8
Toplam	Frekans	72	86	95	64	58	375	
	Yaş İç.%	19,2	22,9	25,3	17,1	15,5	100	
	Sızıntı İç.%	100	100	100	100	100	100	
	Toplam İç.%	19,2	22,9	25,3	17,1	15,5	100	

Araştırmaya katılan öğrencilerin okudukları bölümleri ile ilçe dışı harcamaları arasında anlamlı bir ilişki görülmüştür. Bu ilişki Tablo 9’da gösterilmiştir.

Table 9 / Tablo9: Bölüm ve İlçe Dışı Harcamalar (Sızıntılar) Arasındaki İlişkisi

			İlçe Dışı Harcamalar (Sızıntılar)					Toplam
			0 TL	150 TL ve altı	150-299 TL	300-449 TL	450 TL ve üzeri	
$\chi^2=14,367$								
sd = 4								
P = 0,006								
Bölüm	Bankacılık ve Finans	Frekans	53	63	58	39	27	240
		Bölüm İç.%	22,1	26,3	24,2	16,3	11,3	100
		Sızıntı İç.%	73,6	73,3	61,1	60,9	46,6	64
		Toplam İç.%	14,1	16,8	15,5	10,4	7,2	64
	Uluslararası Ticaret Ve Lojistik	Frekans	19	23	37	25	31	135
		Bölüm İç.%	14,1	17,0	27,4	18,5	23,0	100
		Sızıntı İç.%	26,4	26,7	38,9	39,1	53,4	36
		Toplam İç.%	5,1	6,1	9,9	6,7	8,3	36
Toplam	Frekans	72	86	95	64	58	375	
	Bölüm İç.%	19,2	22,9	25,3	17,1	15,5	100	
	Sızıntı İç.%	100	100	100	100	100	100	
	Toplam İç.%	19,2	22,9	25,3	17,1	15,5	100	

Tablo 9’a göre Bankacılık ve Finans bölümünde eğitim gören öğrencilerin %78’i ilçe dışında harcama gerçekleştirirken bu harcamalar içinde en yüksek oran %26 ile 150 TL ve altındaki harcamalardan oluşmaktadır. Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümünde eğitim gören öğrencilerin %86’sı ilçe dışında harcama gerçekleştirirken bu harcamalar içinde en yüksek oran %27 ile 150-299 TL arasındaki harcamalardan oluşmaktadır.

Tablo 10’da ise ankete katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf seviyesi ile ilçe dışı harcama arasındaki ilişki gösterilmiştir

Table 10 / Tablo 10: Sınıf ve İlçe Dışı Harcamalar (Sızıntılar) Arasındaki İlişkisi

		$\chi^2=28,681$ sd = 12 P = 0,004	İlçe Dışı Harcamalar (Sızıntılar)					Toplam
			0 TL	150 TL ve altı	150-299 TL	300-449 TL	450 TL ve üzeri	
Sınıf	1	Frekans	27	19	16	26	19	107
		Sınıf İç.%	25,2	17,8	15,0	24,3	17,8	100
		Sızıntı İç.%	37,5	22,1	16,8	40,6	32,8	28,5
		Toplam İç.%	7,2	5,1	4,3	6,9	5,1	28,5
	2	Frekans	20	24	34	19	26	123
		Sınıf İç.%	16,3	19,5	27,6	15,4	21,1	100
		Sızıntı İç.%	27,8	27,9	35,8	29,7	44,8	32,8
		Toplam İç.%	5,3	6,4	9,1	5,1	6,9	32,8
	3	Frekans	15	21	20	12	6	74
		Sınıf İç.%	20,3	28,4	27	16,2	8,1	100
		Sızıntı İç.%	20,8	24,4	21,1	18,8	10,3	19,7
		Toplam İç.%	4,0	5,6	5,3	3,2	1,6	19,7
	4	Frekans	10	22	25	7	7	71
		Sınıf İç.%	14,1	31	35,2	9,9	9,9	100
		Sızıntı İç.%	13,9	25,6	26,3	10,9	12,1	18,9
		Toplam İç.%	2,7	5,9	6,7	1,9	1,9	18,9
Toplam	Frekans	72	86	95	64	58	375	
	Sınıf İç.%	19,2	22,9	25,3	17,1	15,5	100	

	Sızıntı İç.%	100	100	100	100	100	100
	Toplam İç.%	19,2	22,9	25,3	17,1	15,5	100

Tablo 10'a göre 1. Sınıf öğrencilerinin %25'inin ilçe dışı harcaması bulunmazken, bu oran 2. sınıflarda %16'ya ve 4. sınıflarda ise %14'e düşmektedir. 1.sınıflarda en yüksek sızıntı oranı %24 ile 300-449 TL arasında, 2.sınıflarda yaklaşık %28 ile 150-299 TL arasında, 3.sınıflarda %28 ile 150 TL altında ve son olarak 4.sınıflarda ise %35 ile 150-299 TL arasında olduğu tespit edilmiştir.

Ankete katılan öğrencilerin ikamet durumları ile ilçe dışı harcamaları arasındaki ilişki Tablo 11'de gösterilmiştir.

Table 11 / Tablo 11: Barınılan Yer ve İlçe Dışı Harcamalar (Sızıntılar) Arasındaki İlişkisi

		İlçe Dışı Harcamalar (Sızıntılar)					Toplam	
		0 TL	150 TL ve altı	150-299 TL	300-449 TL	450 TL ve üzeri		
$\chi^2=20,606$								
sd = 8								
P = 0,008								
Barınılan Yer	Devlet Yurdu	Frekans	52	68	83	53	43	299
		Bar.Yer İç.%	17,4	22,7	27,8	17,7	14,4	100
		Sızıntı İç.%	72,2	79,1	87,4	82,8	74,1	79,7
		Toplam İç.%	13,9	18,1	22,1	14,1	11,5	79,7
	Evde Arkadaş İle	Frekans	18	17	10	8	8	61
		Bar.Yer İç.%	29,5	27,9	16,4	13,1	13,1	100
		Sızıntı İç.%	25	19,8	10,5	12,5	13,8	16,3
		Toplam İç.%	4,8	4,5	2,7	2,1	2,1	16,3
	Evde Aile	Frekans	2	1	2	3	7	15
		Bar.Yer İç.%	13,3	6,7	13,3	20	46,7	100
		Sızıntı İç.%	2,8	1,2	2,1	4,7	12,1	4
		Toplam İç.%	0,5	0,3	0,5	0,8	1,9	4
Toplam	Frekans	72	86	95	64	58	375	

Bar.Yer İç.%	19,2	22,9	25,3	17,1	15,5	100
Sızıntı İç.%	100	100	100	100	100	100
Toplam İç.%	19,2	22,9	25,3	17,1	15,5	100

Tablo 11'e göre, devlet yurdunda kalan öğrencilerin %83'ü ilçe dışında harcama gerçekleştirirken, bu oran arkadaşlarıyla evde kalanlarda %70 ve ailesiyle birlikte evde kalanlarda ise %87'dir. İlçe dışında harcama yapmayanların %70,2 gibi büyük bir kısmı devlet yurdunda kalmaktadır.

Tablo 12'de ise ankete katılan öğrencilerin gelir düzeyleri ile ilçe dışı harcamaları arasındaki ilişki gösterilmektedir. Bu iki değişken arasında yüksek düzeyde anlamlılık bulunmaktadır. Buna göre yüksek gelirli öğrencilerinin ilçe dışı harcamalarının da yüksek olduğu görülmektedir. Geliri 500 TL'nin altında olan öğrenci grubunda en yüksek sızıntı %30 ile 150 TL ve daha az iken, geliri 500-999 TL arasında olan öğrenci grubunda en yüksek sızıntı %27 ile 150-299 TL arasındadır. Geliri 1000 TL'nin üzerinde olan öğrencilerin ise %45'nin ilçe dışı sızıntılarının 450 TL ve üzerinde olduğu tespit edilmiştir.

Table 12 / Tablo 12: Öğrenci Geliri ve İlçe Dışı Harcamalar (Sızıntılar) Arasındaki İlişkisi

		İlçe Dışı Harcamalar (Sızıntılar)					Toplam	
		0 TL	150 TL ve altı	150-299 TL	300-449 TL	450 TL ve üzeri		
$\chi^2=28,623$								
sd = 8								
P = 0,000								
Öğrenci Geliri	500 TL altı	Frekans	22	30	22	15	11	100
		Öğr.Gel.İç.%	22	30	22	15	11	100
		Sızıntı İç.%	30,6	34,9	23,2	23,4	19	26,7
		Toplam İç.%	5,9	8	5,9	4	2,9	26,7
	500-999 TL	Frekans	45	54	66	46	33	244
		Öğr.Gel.İç.%	18,4	22,1	27,0	18,9	13,5	100
		Sızıntı İç.%	62,5	62,8	69,5	71,9	56,9	65,1
		Toplam İç.%	12	14,4	17,6	12,3	8,8	65,1
	1000 TL ve üstü	Frekans	5	2	7	3	14	31
		Öğr.Gel.İç.%	16,1	6,5	22,6	9,7	45,2	100
		Sızıntı İç.%	6,9	2,3	7,4	4,7	24,1	8,3
		Toplam İç.%	1,3	0,5	1,9	0,8	3,7	8,3
Toplam	Frekans	72	86	95	64	58	375	

Öğr.Gel.İç.%	19,2	22,9	25,3	17,1	15,5	100
Sızıntı İç.%	100	100	100	100	100	100
Toplam İç.%	19,2	22,9	25,3	17,1	15,5	100

5. Sonuç Ve Öneriler

Bulgular incelendiğinde öğrenci harcamalarının ilçe dışına sızan en önemli bölümünü giyim ve ayakkabı harcamalarından oluştuğu görülmektedir. Fındıklı'da bilinen markalara ait satış noktalarının bulunmaması, büyük mağazaların ve alışveriş merkezlerinin bulunmaması öğrencileri ilçe ekonomisi dışında tüketim gerçekleştirilmeye yöneltmektedir. Giyim ayakkabı harcamaları kıyafet harcamaları, takı ve aksesuar harcamaları ve ayakkabı harcamaları olmak üzere üç alt kalem altında incelenmiştir. Kent ekonomisinin giyim ve ayakkabı harcamalarından yıllık kaybı yaklaşık 470.000 TL olarak öngörülmektedir.

Yapılan çalışma sonucunda ikinci en önemli kent ekonomisi dışına harcama sızıntısı kaynağının gıda harcamaları olduğu görülmüştür. Yiyecek-içecek, sigara, lokanta-fastfood ve alkol alt kalemlerinden oluşan bu harcamalar toplam sızıntıların %17'sini oluşturmaktadır. Bunun nedeninin ilçede öğrencilere uygun eğlence mekânlarının bulunmaması olduğu düşünülmektedir. Kültürel ve eğlence aktivitelerini ilçe dışında gerçekleştiren öğrenciler yiyecek-içecek, sigara, lokanta-fastfood ve alkol gibi harcamalarını da gittikleri yerlerde gerçekleştirmektedirler. Kent ekonomisinin gıda harcamalarından yıllık kaybı yaklaşık 170.000 TL olarak öngörülmektedir.

Çalışmamızda üçüncü en önemli kent ekonomisi dışına harcama sızıntısı kaynağının kültür ve eğlence harcamaları olduğu görülmüştür. Sinema-tiyatro harcamaları ve kafe-bar harcamaları alt kalemlerinden oluşan bu harcama kaleminde kent ekonomisinin kaybı toplam kaybın yaklaşık %9'u kadardır. İlçede sinema, tiyatro, kafe ve bar gibi öğrencilere yönelik eğlence mekânlarının bulunmaması veya sınırlı sayıda bulunması öğrenci harcamalarının ilçe dışına yönelmesinin en önemli nedenlerindedir. Bu harcama kalemi beraberinde giyim-ayakkabı harcamalarının, toplam gıda harcamalarının, kişisel bakım harcamalarının, iletişim harcamalarının ve şans oyunu harcamalarının da ilçe ekonomisi dışında gerçekleşmesine neden olmaktadır. Bu nedenle bu alanda yapılacak yatırımlar kent ekonomileri için en önemli yatırımlardandır. Kültür eğlence ihtiyacını gidermek için ilçe dışına çıkan öğrencilerle birlikte ilçe ekonomisi yalnızca bu alanda, bu alanla beraber yukarıda yazdığımız diğer alanlarda da kayba uğramaktadır. Çalışmamızda dolaylı kayıplar göz ardı edilmiş olup kültür ve eğlence harcamalarının kent ekonomisinde neden olduğu yıllık kayıp yaklaşık 89.000 TL olarak öngörülmektedir.

Öğrencilerin kişisel bakım harcamaları ilçe dışı harcama sızıntılarının %7'sini oluşturmaktadır. İlçede öğrencilere yönelik hizmetlerin azlığı nedeniyle kuaför-berber harcamaları ve kozmetik-bakım harcamaları alt kalemlerinden oluşan kişisel bakım harcamalarında kent ekonomisinin yıllık kaybı yaklaşık 67.000 TL olarak öngörülmektedir.

Ulaşım harcamaları; kontör-fatura harcamaları ve telefon, tablet, bilgisayar alımı gibi cihaz harcamaları alt kalemlerinden oluşan iletişim ve teknoloji harcamaları; ders kitabı harcamaları, kırtasiye harcamaları ve kurs-dershane harcamaları alt kalemlerinden oluşan eğitim-öğretim harcamaları; yurt ücreti harcamaları, ev kirası harcamaları ve elektrik-su-internet-aidat harcamaları alt kalemlerinden oluşan barınma harcamaları ve şans oyunu harcamaları toplamı, ilçe ekonomisi harcama sızıntılarının yaklaşık %18'ini oluşturmaktadır. Bu harcama kalemlerinde kent ekonomisinin kaybı yaklaşık 186.000 TL olarak öngörülmektedir.

Çalışmamızda öğrencilerin ilçe dışı harcamalarının yaklaşık olarak %16'sını internet üzerinden gerçekleştirdikleri, %84'ünü ise diğer il ve ilçelerde gerçekleştirdikleri görülmüştür. İnternet üzerinden yapılan harcamaların yaklaşık %63'ü giyim ve ayakkabı harcamalarından, %15'i eğitim-öğretim harcamalarından ve %12'si iletişim harcamalarından oluşmaktadır. İnternet harcamaları ağırlıklı olarak giyim ve ayakkabı harcama türlerinde gerçekleştirilmiştir.

Yapılan çalışma sonucunda ilçe dışı harcama sızıntılarının yaklaşık %40,5'inin erkek öğrenciler tarafından ve %59,5'inin ise kız öğrenciler tarafından gerçekleştirildiği görülmüştür. Arada anlamlı bir farklılık bulunmaması hem erkeklere hem de kadınlara yönelik ilçe yatırımlarında orantılı bir eksiklik bulunduğunu göstermektedir. İlçenin öğrenci ihtiyaçlarına yönelik yatırımlarda eksikliği tek taraflı değildir.

Çalışma sonucunda ilçedeki öğrencilere yönelik yatırımların yetersizliği nedeniyle öğrenci harcamalarının ilçe dışına sızan bölümünün yıllık yaklaşık 985.000 TL olduğu öngörülmektedir. Yalnızca doğrudan harcamalar üzerinden elde edilmiş olan bu miktarın harcama çarpanının da göz önünde bulundurulmasıyla ilçe ekonomisinin kaybının 1 milyon TL'den fazla olduğu açıktır. Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümünde henüz 3. ve 4. sınıfların bulunmaması ve yüksekokulda yeni bölümlerin de açılacak olması nedeniyle öğrenci sayısı önümüzdeki yıllarda hızla artacaktır. Bu nedenle öğrencilere yönelik yatırımlardaki eksikliğin sürmesi halinde yıllık kaybın 2 milyon TL'yi aşması öngörülmektedir. Yaklaşık 10.000 nüfuslu, tarımsal üretim dışında büyük yatırımların bulunmadığı Rize ili Fındıklı ilçesinde böyle bir kaybın yaşanması, ilçe ekonomisi için çok büyük bir kayıp teşkil etmektedir. Bu nedenle ilçede politika yapıcılarca öğrenci harcamalarındaki sızıntı kaynakları tespit edilerek bu alanlarda doğru yatırımlar hızla hayata geçirilmelidir. İlçe ekonomisi için çok büyük bir gelir kaynağı olma potansiyeli taşıyan öğrencilere yönelik yapılacak doğru yatırımlar, ilçenin kalkınması ve zenginleşmesi için çok büyük önem arz etmektedir. Yakınındaki Ardeşen ve Arhavi ilçeleri ile rekabette zorlanan Fındıklı ilçesinin kamu desteği ile desteklenerek öğrenci harcamalarının ilçe ekonomisi içerisinde tutulabilmesi önem arz etmektedir. Öncelikli olarak öğrencilerin ihtiyaçları ve istekleri gözeticilerle gerçekleştirilecek giyim ve ayakkabı yatırımlarının ilçe ekonomisinde yıllık gelir artışı potansiyeli çarpan etkisiyle birlikte 470.000 TL'nin üzerindedir. İlçedeki politika yapıcılar, esnaf ve üniversitenin birlikte gerçekleştireceği iyi analiz edilmiş projelerle ilçede çok büyük refah artışı sağlanabilecektir.

Kaynakça

Acaroğlu H., Kartal, Z. ve Güllü M. (2017). "Üniversitelerin Bölgesel Ekonomik Kalkınma Üzerindeki Etkisi: Eskişehir'in Sivrihisar İlçesi Üzerine Bir Araştırma", Anadolu International Conference in Economics V, May 11-13, 2017, Eskişehir, Turkey

Akçakanat, T., Çarıkçı, İ. ve Dulupçu, M. A. (2010). “Üniversite Öğrencilerinin Buldukları İl Merkezine Ekonomik Katkıları ve Harcama Eğilimleri: Isparta 2003-2009 Yılları Örneği”, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 22, ss: 165-178.

Aydın, A. vd. (2015). “Bandırma İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nin Bandırma Ekonomisine Katkılarının Hesaplanması: 2014 Yılı Örneği”, Dora Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti., Bandırma 2015

Berdahl, R. M., Cohon, J. L., Simmons, R. J., Sexton, J. ve Berlowitz, L. C. (2011). The University and The City. Bulletin of The American Academy, 4-18

Çayın, M. ve Özer, H. (2015). “Üniversitelerin İl Ekonomisine Katkısı ve Öğrencilerin Tüketim Yapısı Muş Alparslan Üniversitesi Örneği”, Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt:30, Sayı:2

Gültekin, N., Çelik, A. ve Nas, Z. (2008). “Üniversitelerin Kuruldukları Kente Katkıları”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 7, Sayı:24, 264-269

Gündüz, A. Y. (2006). “Bölgesel Kalkınma Politikası”, Ekin Kitabevi Yayınları, Birinci Baskı, Bursa

Öztürk,S., Torun, İ., Özkök, Y. (2011). “Anadolu’da kurulan Üniversitelerin İllerin Sosyo-Ekonomik Yapılarına Katkıları”, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:8, Sayı:16

Phelps, R. P. (1998). The Effect of University Host Community Size on State Growth. Economics of Education Review, Cilt:17, Sayı: 2, 149-158

Sen, A., (2011). LocalİncomeandEmploymentİmpact of Universities: The Case of IzmirUniversity of Economics, Journal of AppliedEconomicsand Business Research (JAEBR), Sayı: 1, ss: 25-42

Tarı, R. ve Pehlivanoglu, F. (2007). “Kocaeli İlinde Tüketici Davranışlarının Gelir-Harcama Grupları İlişkisi Açısından Analizi (Tüketim Harcamaları Profili)”, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt: 13, Sayı: 1, ss:192-210.

Tösten, R., Anık, S. ve Kayan, M. S. (2016). “Siirt Üniversitesi Öğrenci Profili Ve Harcama Analizi”, Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:6-7, ss:41-58

Unur, K. (2004). “Turizmin Ekonomik Etkilerinin Ölçülmesi”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:6, Sayı:4

Yayar, R., Karanfil, N., Şeker, H. (2017). “The Econometric Analysis of Student Expenditures: A Case Study of Amasya Univesity”, Business and Economics Research Journal, Cilt: 8, Sayı: 2, ss: 167-181

